

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/83412,Setna-rocznica-urodzin-Ryszarda-Kaczorowskiego.html>
28.04.2024, 00:58

Setna rocznica urodzin Ryszarda Kaczorowskiego

26 listopada 2019 minie sto lat od urodzin Ryszarda Kaczorowskiego, ostatniego Prezydenta RP na Uchodźstwie.

W jego pracy Polska zawsze była na pierwszym miejscu. Podkreślał, że patriotyzm nie zależy od miejsca zamieszkania i nawet na emigracji nie da się zamienić polskiej duszy na inną.

Urodził się w 1919 r. w Białymstoku. W wieku czternastu lat wstąpił do harcerstwa, należał do drużyn Andrzeja Małkowskiego, jednego z twórców polskiego skautingu. Przed wybuchem II wojny światowej został zastępcą komendanta białostockiego Pogotowia Harcerskiego, które miało wspierać odpowiednie służby w przypadku wybuchu wojny.

Po sowieckiej agresji we wrześniu 1939 roku i zajęciu Białegostoku przez Armię Czerwoną włączył się w tworzenie konspiracyjnych Szarych Szeregów i pełnił w nich funkcję komendanta okręgu. Latem 1940 roku został aresztowany przez NKWD i po dwudniowym „procesie” otrzymał wyrok śmierci, zamieniony następnie na dziesięć lat łagrów.

Z obozu został zwolniony po zerwaniu przez Hitlera sojuszu ze Stalinem i ataku Niemiec na Związek Sowiecki. W marcu 1942 roku wstąpił do armii generała Andersa i wraz z nią przeszedł szlak bojowy 2 Korpusu Polskiego, walcząc m.in. pod Monte Cassino.

Po zakończeniu wojny Ryszard Kaczorowski pozostał na emigracji w Wielkiej Brytanii,

Ryszard Kaczorowski (fot. ze zbiorów CBW)

gdzie włączył się w emigracyjną działalność Związku Harcerstwa Polskiego. Z organizacją tą czuł się szczególnie związany, w latach 1967–88 był jej przewodniczącym. W 1986 roku objął stanowisko ministra do spraw krajowych w polskim rządzie na wychodźstwie. Po nagłej śmierci Kazimierza Sabbata został 19 lipca 1989 r. zaprzysiężony na urząd prezydenta.

Po przeprowadzonych jesienią 1990 roku powszechnych wyborach prezydenckich w kraju, mimo braku odpowiednich zapisów w konstytucji kwietniowej z 1935 r., zdecydował się na złożenie urzędu i uroczyste przekazanie insygniów prezydenckich Lechowi Wałęsie.

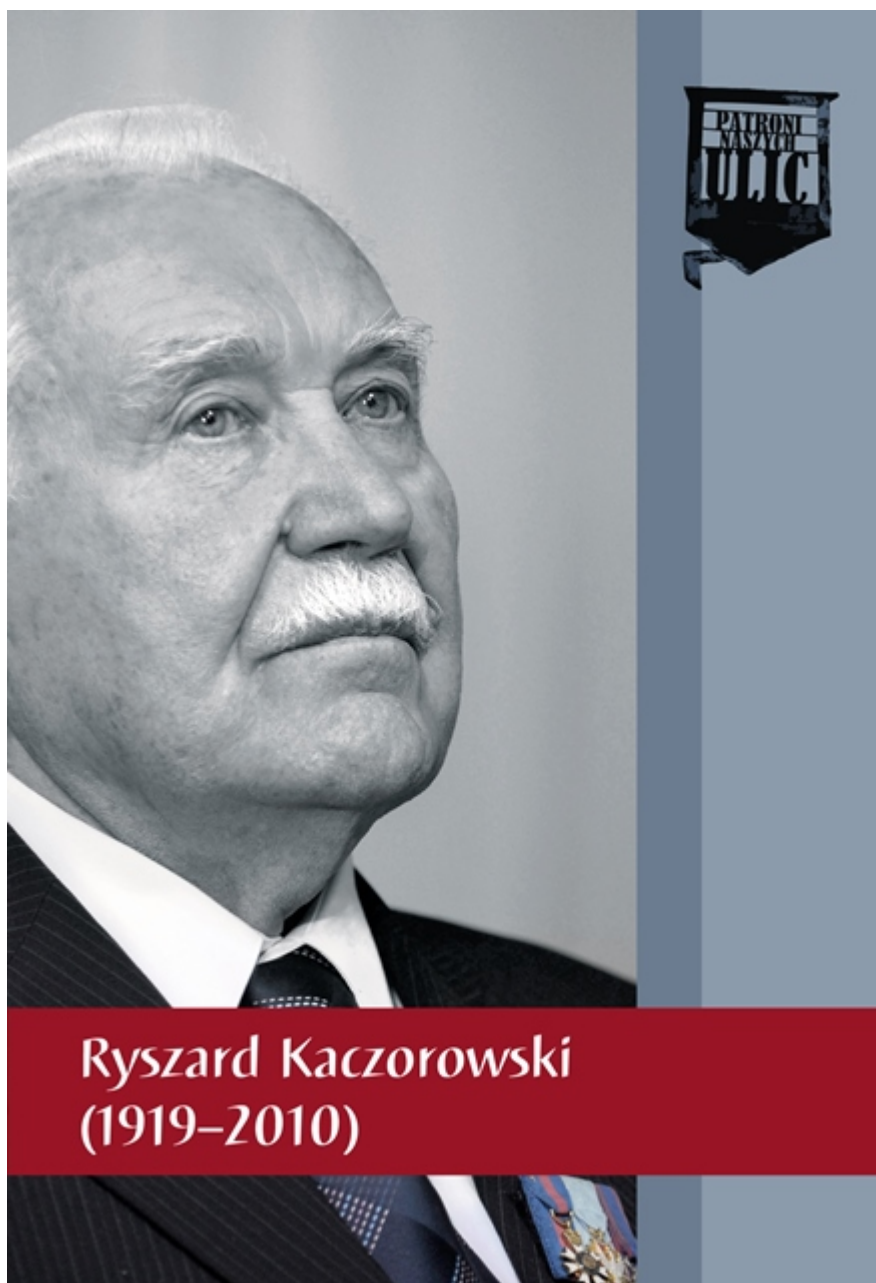
Ryszard Kaczorowski nadal pozostawał aktywny w sferze publicznej i społecznej – zarówno w kraju, jak i na emigracji. Działał na rzecz uznania roli emigracji w podtrzymywaniu idei niepodległości państwa polskiego. Z ochotą włączał się w liczne inicjatywy harcerskie, stając się de facto patronem odrodzonego niezależnego harcerstwa w Polsce.

Zginął 10 kwietnia 2010 roku pod Smoleńskiem, wraz z prezydentem RP Lechem Kaczyńskim i 95 osobami, udając się na obchody 70. rocznicy zbrodni katyńskiej.

W 2011 roku Oddział IPN w Białymstoku [przyznał Ryszardowi Kaczorowskiemu Nagrodę „Świadek Historii”](#). W 2019 roku ostatni Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie otrzymał pośmiertnie od Instytutu Pamięci Narodowej [Nagrodę Kustosza Pamięci Narodowej](#).

W ramach ogólnopolskiego konkursu [„Audycja Historyczna Roku”](#) Instytut Pamięci Narodowej co roku przyznaje Nagrodę im. Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego w kategorii „Losy”. Ideą konkursu, który powstał w białostockim oddziale IPN, jest promowanie ambitnej twórczości radiowej i telewizyjnej związanej z najnowszą historią Polski. Nagrody wręczane są zawsze 26 listopada, w dniu urodzin Ryszarda Kaczorowskiego.

Polecamy publikacje Instytutu Pamięci Narodowej

**Ryszard Kaczorowski
(1919–2010)**

„Ryszard Kaczorowski (1919-2010)” z serii „Patroni naszych ulic”

Broszura z serii „Patroni naszych ulic”. Tekst: Jan Jerzy Milewski

W ramach ogólnopolskiej akcji edukacyjnej „Patroni naszych ulic” Instytutu Pamięci Narodowej chcielibyśmy przybliżyć Państwu postać Ryszarda Kaczorowskiego, harcerza, działacza emigracyjnego, przewodniczącego Związku Harcerstwa Polskiego poza granicami Kraju, ostatniego prezydenta RP na uchodźstwie.

[PDF do pbrania](#)

POCZET PREZYDENTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NA UCHODŹSTWIE
W LATACH 1939–1990

[„Poczet Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w latach 1939–1990”](#)

Poczet Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w latach 1939–1990, redakcja naukowa Rafał Habielski, Białystok 2015, 222 s.

Kim byli ludzie, którzy od wybuchu II wojny światowej aż do 1990 roku tworzyli

władze będące dla wielu symbolem niepodległej i wolnej Polski? Na ile mogli realizować swoje marzenia o odzyskaniu suwerennej Ojczyzny? Jak ogromnego wysiłku wymagało od nich trudne zadanie nieustannego przypominania o Polsce, podtrzymywania nadziei na odzyskanie pełnej wolności? W jakich warunkach przyszło im wypełniać tę misję? Odpowiedzi na te pytania przynosi najnowsza publikacja Oddziału Instytutu Pamięi Narodowej w Białymstoku pt. „Poczet Prezydentów Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w latach 1939–1990”. Uroczysta prezentacja albumu odbyła się w Senacie Rzeczypospolitej Polskiej 22 grudnia 2015 roku. Prezydent RP Andrzej Duda w przedmowie do tejże publikacji napisał: „Dzieje władz Rzeczypospolitej na uchodźstwie są przykładem, że wierność Ojczyźnie ma moc ocalić etos państwa i ducha narodu”. Zamieszczone w „Poczcie” obszernie artykuły przedstawiające sylwetki kolejnych emigracyjnych Prezydentów potwierdzają tę tezę. Mirosław Dymarski opisał życie i działalność Władysława Raczkiewicza, Marek Kornat nakreślił sylwetkę Augusta Zaleskiego. Postać Stanisława Ostrowskiego przybliżył czytelnikom Paweł Libera. Losy kolejnego prezydenta, Edwarda Raczyńskiego, opisał Piotr Kardela. Jan Krzysztof Danel opracował życiorys Kazimierza Sabbata, a Krzysztof Tarka przybliżył losy ostatniego z Prezydentów-Wygnañców Ryszarda Kaczorowskiego.

Biogramy Prezydentów zaprezentowane zostały na tle wydarzeń lat 1939–1990. Jest to niezwykle cenne uzupełnienie życiorysów. Oprócz wykazu Prezydentów zamieszczono w książce również spis premierów wraz z latami, w jakich pełnili tę funkcję, członków Rady Trzech oraz przewodniczących Egzekutywy Zjednoczenia Narodowego. Książkę zaopatrzone w indeks osób oraz wersję angielską prezentowanych artykułów.

PLIKI DO POBRANIA

[„Żyliśmy nadzieją” - z byłym Prezydentem Rzeczypospolitej Ryszardem Kaczorowskim rozmawia Tomasz Danilecki, „Biuletyn IPN” nr 3/2002 \(pdf, 102.96 KB\) 22.11.2019 11:00](#)